

Кудінова І. П., к.е.н., доцент,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

МЕХАНІЗМ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

Обґрунтовано необхідність і розроблено напрями вдосконалення системи інформаційно-консультаційного забезпечення розвитку агробізнесу. Ключові слова: механізм, інформаційно-консультаційне забезпечення, аграрний бізнес, консультант

Вступ. Аграрний бізнес, як і будь-який інший, не може продуктивно функціонувати і розвиватися за умов обмеженого інформаційного поля та недосконалості організації інформаційних процесів. Тому, найважливішим стратегічним пріоритетом функціонування механізму інформаційно-консультаційного забезпечення є створення умов для ефективного розвитку виробництва, його забезпечення необхідними ресурсами, професійна підтримка прийняття управлінських рішень. Кризовий стан галузі, зміна пріоритетів в області управління, нерозвинутість інфраструктури сільськогосподарського виробництва, непідготовленість кадрів з управління сільськогосподарськими підприємствами в ринкових умовах, інформаційний і правовий хаос посилюють актуальність цих задач.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні аспекти розробки ефективного механізму інформаційно-консультаційної діяльності висвітлено у працях В.Я. Амбросова, Ф.В. Зіновієва, М.Й. Маліка, П.Т. Саблука, М.Ф. Кропивка, В.В. Самсонової та інших вчених. Однак питання формування дієвого механізму інформаційно-консультаційного обслуговування сільськогосподарського виробництва, потребують подальшого наукового обґрунтування і практичного втілення.

Мета дослідження полягала в обґрунтуванні необхідності і розробці напрямів вдосконалення системи інформаційно-консультаційного забезпечення розвитку агробізнесу.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан функціонування організаційно-економічного механізму поширення сільськогосподарських знань та інформації, що потребує використання потенціалу аграрної освіти, науки та дорадництва, причини й наслідки неефективного поширення сільськогосподарських знань та інформації серед сільських товаровиробників та сільського населення, можливості й потенціал всіх учасників інформаційно-консультаційного ринку, основні переваги та недоліки у організації поширення сільськогосподарських знань та інформації освітніми закладами, науковими установами та дорадчими службами, а також проаналізований попит сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення на знання та інформацію сільськогосподарського призначення, наявний потенціал установ аграрної освіти, науки та дорадчих служб у поширенні сільськогосподарських знань та інформації й визначені основні причини не ефективного використання освітнього, наукового та дорадчого потенціалу в інформаційній діяльності дали змогу окреслити основні недоліки у формуванні організаційно-економічного механізму поширення сільськогосподарських знань та інформації.

Таблиця 1. Основні недоліки у формуванні організаційно-економічного механізму поширення сільськогосподарських знань та інформації

№п/п	Недоліки	Фактори (Наслідки)
1	Відсутність державної стратегії інформаційного насичення і розвитку інтелектуального потенціалу українського села із залученням потенціалу аграрних вищих навчальних закладів, установ аграрної науки та дорадчих служб	<ul style="list-style-type: none"> - неналежне використання методів інформаційно-наукового планування на всіх рівнях управління інформаційними потоками; - недостатній рівень інноваційно-інформаційної культури працівників органів державної влади; - неефективний механізм програмно-цільового планування наукової та дорадчої діяльності.
2	Неефективність адміністративно-організаційної структури управління поширенням сільськогосподарських знань та інформації	<ul style="list-style-type: none"> - елементи структури управління поширенням сільськогосподарських знань та інформації з використанням потенціалу аграрної освіти, науки та дорадництва, слабо взаємодіють та не координуються відповідним організаційним підпорядкуванням, а також системним і комплексним розподілом повноважень; - не запроваджено дієвого моніторингу та системи звітності щодо поширення сільськогосподарських знань та інформації.
3	Невідповідність корпоративної структури, яка формується в Україні, вимогам інноваційного та інформаційного розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - переважна частина галузевої науки в Україні функціонує за межами корпоративних структур; - механізми організаційної взаємодії галузевої науки та виробництва не працюють; - діяльність малого інноваційного та інформаційно-консультаційного бізнесу в Україні перебуває на стадії становлення.
4	Повільне формування в Україні сучасного і масштабного ринку інноваційних знань та інформації, інфраструктури інформаційної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - недостатня інфраструктура інформаційно-консультаційної діяльності; - нерозвиненість системи інноваційно-інформаційного менеджменту, захисту прав інтелектуальної власності; - відсутність чітких орієнтирів у закладів аграрної освіти та науки й дорадчих служб в предметі поширення; - негативна тенденція трансферу інформації та знань, особливо закладами аграрної освіти й науковими установами.
5	Неефективне використання наявних фінансових та інвестиційних ресурсів для реалізації державної інформаційно-консультаційної політики	<ul style="list-style-type: none"> - недостатній рівень фінансового забезпечення реалізації державної політики поширення сільськогосподарських знань та інформації; - розпорошеність бюджетних видатків між чисельними їх розпорядниками; - відсутність ефективного механізму координації використання коштів за бюджетними програмами; - венчурне фінансування не отримало широкого розвитку; - низький рівень та якість матеріально-технічного забезпечення вищих навчальних закладів і наукових організацій.
6	Недосконалість нормативно-правової бази регулювання поширення сільськогосподарських знань та інформації	<p>Не затверджено методики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінки нематеріальних активів; - вартісної оцінки, постановки на бухгалтерський облік та інвентаризації об'єктів права інтелектуальної власності.

Для нейтралізації певних недоліків організаційно-економічного механізму поширення сільськогосподарських знань та інформації в аграрному секторі необхідно здійснити впровадження наступних факторів (табл. 1).

Ми вважаємо, що механізм інформаційно-консультаційного забезпечення в інфраструктурі аграрного бізнесу становить структуру, в межах якої повинні діяти консультаційні установи і господарські одиниці агробізнесу. За допомогою відпрацьованих механізмів консалтингу буде забезпечене оптимальне і результативне функціонування консалтингових структур та їх взаємодія з товаровиробником.

Відсутність в Україні єдиної науково обґрунтованої системи моніторингу інформаційно-консультаційної діяльності в сільськогосподарському виробництві унеможлиблює відстеження, узагальнення та аналіз її результатів на національному рівні [3]. Тому при формуванні державної системи сільськогосподарського дорадництва та для забезпечення її ефективного функціонування необхідно одразу передбачити механізм здійснення її моніторингу.

Зазначимо, що саме створення державної системи сільськогосподарського дорадництва дасть можливість охопити наданням соціально-спрямованих дорадчих послуг 90 відсотків суб'єктів господарювання на селі, сільського населення і сільських громад та створити умови для підвищення прибутковості сільськогосподарського виробництва, розширення сфери зайнятості та підвищення добробуту сільського населення, заохочення молоді до роботи і проживання в сільській місцевості, поліпшення інфраструктури сільських населених пунктів.

А, система моніторингу дозволить запровадити управлінський облік в дорадчих службах та звітність з виконання планів надання соціально-спрямованих дорадчих послуг, їх кількості, якості, ефективності та цільового використання бюджетних коштів, спрямованих на підтримку сільськогосподарської дорадчої діяльності.

Висновки. Інформаційно-консультаційне обслуговування у будь-якій формі є дуже важливою ланкою, яка об'єднує науку та практику і має за основну мету – доведення наукових розробок у вигляді доступної інформації до конкретних її споживачів. Для ефективності інформаційно-консультаційного забезпечення необхідно вдосконалити існуючий організаційно-економічний механізм поширення сільськогосподарських знань та інформації.

Література

1. Самсонова М.В. Діагностика недоліків функціонування організаційно-економічного механізму поширення сільськогосподарських знань та інформації в аграрному секторі України – К.: Видавничий центр НАУ. – 2008, с. 71-72.
2. Жаворонкова Г.В. Інформаційне підприємництво: інновації, консалтинг, маркетинг / Національний авіаційний ун-т. - К.: НАУ, 2003. – 366с.
3. Організаційно-методичні рекомендації з моніторингу надання соціально-спрямованих сільськогосподарських дорадчих послуг: методичні рекомендації / [М.Ф. Кропивко, А.А. Брояка, В.І. Похіленко та ін.]; за ред. М.Ф. Кропивка. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2010. – 39 с.

Summary

To explore necessity and develop directions of perfection of the system of the informatively-consultative providing to development of agribusiness